

РЕШЕНИЕ

№ 35599

гр. София, 29.10.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 68 състав, в
публично заседание на 22.10.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Вяра Русева

при участието на секретаря Елеонора М Стоянова, като разгледа дело номер **7564** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 - 178 във вр. с § 8 от ПЗР на Административнопроцесуалния кодекс във вр. с § 5 от ПЗР на Наредба № РД -02-20-6 от 24.04.2012 г. за издаване на удостоверения въз основа на регистъра на населението. Образувано е по жалба на З. Е. К. срещу Отказ, обективизиран в писмо с изх. № РОК25 УГ01-2073-2 от 3.07.2025г на Кмета на район Овча купел, СО да издаде удостоверение за наследници на С. В. Д..

Поддържа нарушение на материално правните разпоредби и, че административният орган не бил изпълнил задължението си по чл. 35 АПК, тъй като не бил използвал всички процесуални способности и не бил обсъдил документите които му били изпратени от СРС. Налице били предпоставките по чл. 9 и сл. от Наредба № РД -02-20-6 от 24.04.2012 г. за издаване на удостоверения въз основа на регистъра на населението, поради което адм. орган бил длъжен да издаде исканото удостоверение за наследници. Моли да се отмени отказа за издаване на удостоверение за наследници и приписката да се върне като се задължи ответника да издаде исканото удостоверение за наследници.Претендира разноски.

Ответникът по жалбата- Кмет на район Овча купел чрез процесуалния си представител оспорва жалбата като неоснователна. Претендира разноски.

СГП не изпраща представител и не взема становище по жалбата.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД-С.-град, след като обсъди доводите на страните и прецени по реда на чл.235 ал.2 ГПК във вр.чл.144 АПК приетите по делото относими писмени доказателства, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

С молба вх. РОК25-УГ01-2073 от 10.04.2025г, до Кмета на район Овча купел, З. Е. К. е поискала

да ѝ се издаде удостоверение за наследници на сина ѝ С. В. Д. с твърдения, че единствената му дъщеря Е. С. Д. се е отказала от наследството на покойния си наследодател.

По повод на молбата, кметът на район Овча купел е поискал от СРС, 89 състав да му бъде изпратено съдебното удостоверение на Е. С. Д. от което да е видно, че същата се е отказала от наследството на наследодателя си С. В. Д. и отказът е вписан в особената книга на съда под № 390 от 17.02.2025г.

С писмо изх № 49167 от 8.05.2025г , СРС изпраща на кмета на район Овча купел заверен препис от заявлението за отказ от наследство по чл. 52 от ЗН на Е. С. Д. и препис от издаденото съдебно удостоверение за отказ от наследство, вписан в особената книга на съда под № 390 от 17.02.2025г. Въз основа на искането е постановен процесния отказ обективиран в писмо с изх. № РОК25 УГ01-2073-2 от 3.07.2025г на Кмета на район Овча купел, СО да издаде удостоверение за наследници на С. В. Д.. Посочено е, че съобразно отговор от СО от 2.07.2025г искането е неоснователно. По делото е представен отговора от 2.07.2025г от СО в който са цитирани приложими разпоредби от нормативни актове и е посочено, че методическото ръководство и контролът на дейностите свързани с гражданската регистрация се осъществяват от МРРБ със съдействието на МП и КЗЛД.

По допустимостта: Съдът е изложил доводи в определението си № 25829 от 30.07.2025г , че оспореното писмо по съществото си съставлява произнасяне по заявлението на жалбоподателя с отказ да се издаде удостоверение за наследници и доколкото е налице изрично волеизявление на административен орган, което е с неблагоприятен характер за жалбоподателя, то е налице правен интерес да обжалва акта. Оспореното писмо съдържа властническо волеизявление - отказ за издаване на удостоверение за наследници. Предвид горното и с оглед разпоредбата на чл.140 АПК жалбата е допустима, подадена от активно легитимирано лице с правен интерес против акт подлежащ на съдебен контрол за законосъобразност. Обжалваното писмо представлява индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 3 от АПК. В същото се съдържа властническо волеизявление - отказ за издаване на удостоверение за наследници. С оспореното писмо е отказано издаване на удостоверение за наследници на починало лице, което представлява административна услуга по смисъла на § 8 АПК и издаването му е удостоверителен административен акт на основание чл. 24 от ЗГР, с който се удостоверяват факти с правно значение в резултат на проверка в регистрите на населеното място и посочени наследници по закон на починало лице, за което има съставен акт за смърт, отразен в регистрите на населението. В този смисъл този отказ представлява индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 3 от АПК.

Съдът, в резултат на извършената служебна проверка в изпълнение чл.168 АПК относно законосъобразността на оспорения административен акт, по отношение на всички основания, посочени в чл. 146 от АПК, установи следното:

Редът и условията за издаване на удостоверения за наследници са уредени в Закона за гражданската регистрация (ЗГР) и Наредба № РД-02-20-6 от 24 април 2012 г. за издаване на удостоверения въз основа на регистъра на населението (Наредбата).

Преди всичко, оспореният административен акт е издаден от материално и териториално компетентен орган. Изрично, в разпоредбата на чл. 2, ал. 1 и ал. 5 от Наредба № РД-02-20-6/2012 г. е предвидено, че удостоверения въз основа на регистъра на населението се издават от кмета на общината, на района или на кметството или от определени от тях длъжностни лица от общинската администрация, като удостоверения за наследници се издават от общината, от района или от кметството по последен постоянен адрес на починалото лице.

Съобразно чл. 11 ал.2 от НАРЕДБА № РД-02-20-6 ОТ 24 АПРИЛ 2012 Г. ЗА

ИЗДАВАНЕ НА УДОСТОВЕРЕНИЯ ВЪЗ ОСНОВА НА РЕГИСТЪРА НА НАСЕЛЕНИЕТО за определяне на наследниците по закон длъжностното лице прави пълна проверка в регистъра на населението, а когато е необходимо, и в регистрите на актовете за гражданско състояние. В изпълнение на тази разпоредба, ответникът е поискал от СРС, 89 състав да му бъде изпратено съдебното удостоверение на Е. С. Д. от което да е видно, че същата се е отказала от наследството на наследодателя си С. В. Д. и отказът е вписан в особената книга на съда под № 390 от 17.02.2025г. С писмо изх № 49167 от 8.05.2025г , СРС изпраща на кмета на район Овча купел заверен препис от заявлението за отказ от наследство по чл. 52 от ЗН на Е. С. Д. и препис от издаденото съдебно удостоверение за отказ от наследство, вписан в особената книга на съда под № 390 от 17.02.2025г . Въпреки получената информация от СРС, ответникът издава процесният отказ позовавайки се на отговор от СО от 2.07.2025г в който са цитирани приложими разпоредби от нормативни актове и е посочено, че методическото ръководство и контролът на дейностите свързани с гражданската регистрация се осъществяват от МРРБ със съдействието на МП и КЗЛД.

В процесното писмо не са посочени никакви конкретни фактически основания за издаването му. Изискването за мотивиране на административния акт се съдържа в разпоредбата на чл. 59, ал. 1 от АПК. Чрез излагането на мотиви се предоставя възможност на адресата на акта и заинтересованите лица да научат какви са фактите, мотивирали административния орган да приложи една или друга правна норма. Освен това, мотивите дават възможност на съда да извърши проверката за законосъобразност на акта. Действително, наличието на мотиви извън проверявания акт е изцяло допустимо, съгласно Тълкувателно решение № 16/31.03.1975 г. на ОСГК на Върховния съд , тоест възможно е мотивите да предхождат постановяването на акта и да се съдържат в други документи, съставени с оглед предстоящото издаване на административния акт./ в този смисъл ТР № 16/1975 г. на ОСГК на ВС/. В случая в процесното писмо, обективизиращо отказ за издаване удостоверение за наследници въобще не е коментирано издаденото съдебно удостоверение на Е. С. Д. за отказ от наследство, вписан в особената книга на съда под № 390 от 17.02.2025г. Не става ясно от документите по преписката поради какви причини адм. орган не се е съобразил с удостовереното в него. В процесният акт това удостоверение изобщо не е коментирано. Липсва отговор поради какви причини искането е отхвърлено като неоснователно. Не е ясна волята на административния орган на какво основание не възприема категорично удостовереното в съдебното удостоверение издадено от СРС ,89 състав, няма изложени никакви мотиви за причините поради които не съобразява направения от единствената дъщеря на С. В. Д. отказ от наследство на покойния ѝ наследодател. Извеждането от съда на предполагаемата воля на административния орган, респ. извършването на собствена преценка за дължимия резултат по повод подаденото заявление и поставяне в положение съдът да гадае волята на административния орган е недопустимо.

Задължението за мотивировка на акта е абсолютно. Без значение е и дали при постановяване на акта органът действа в условията на обвързана компетентност или разполага с оперативна самостоятелност. Условието за мотивировка представлява една от гаранциите за законосъобразност на акта, които законът е установил за защитата на правата и законните интереси на гражданите и организациите - страни в административното производство. Каза се, че наличието на мотиви прави възможен контрола върху законосъобразността на акта, упражняван при обжалването му пред съда, допринася за разкриване на евентуално допуснатите закононарушения, разкрива и възможности за контрол над случаите, в които въпросът е решен по свободна преценка, включително дали не са надхвърлени рамките на предоставената на административния орган оперативна самостоятелност.

Издаването на административния акт и излагането на съображенията, поради които административният орган е стигнал до едно или друго решение, не е необходимо да съвпадат по време. За да се приеме, че административният акт е мотивиран, е необходимо изложената обосновка ясно да сочи какви са били съображенията на органа при постановяването му, в случая да са ясни причините поради които ответникът не е възприел официално удостовереното, че Е. С. Д. се е отказала от наследството на С. В. Д. и този отказ е вписан в особената книга на съда. В цитирания отговор от 2.07.2025г от СО не се съдържат никакви „указания“ в тази насока. Както се посочи в него са посочени единствено принципно приложими разпоредби от нормативни актове и, че методическото ръководство и контролът на дейностите свързани с гражданската регистрация се осъществяват от МРРБ със съдействието на МП и КЗЛД.

След като е налице изрично вписан отказ от единствената дъщеря на С. В. Д. от наследството му, то ответникът е дължал да се съобрази с този отказ и при съобразяване с приложимите разпоредби вкл. и от Закона за наследството /чл. 6 ЗН /да извърши исканата адм услуга. Ответникът не е обосновал никакви мотиви поради какви причини счита искането за издаване удостоверение за наследници за неоснователно /по арг от чл. 8 ал.2 от Наредбата/, при все че е налице отказ от наследство от Е. Ст. Д..

С оглед горното невъзможно е да се осъществи контрол за законосъобразност на административния акт, което е достатъчно основание за отмяната му. При липсата на доводи защо не се възприема вписания в особената книга на СРС отказ от наследство съдът намира, че не са спазени установените в АПК форма и съдържание, което е абсолютно основание за отмяна на оспорения отказ - арг. от чл. 146 от АПК. Липсата на мотиви препятства преценката от съда за законосъобразността на акта. Налице е неяснота относно причините довели до издаване на процесния отказ аз издаване удостоверение за наследници. Неясната воля на ответника води както до нарушено право на защита на жалбоподателя, така и съдът е поставен в невъзможност да осъществи адекватен съдебен контрол за законосъобразност на обжалвания акт. Препращането в процесното писмо към отговор на СО от 2.07.2025 съдържащо единствено позоваване на правни норми също не дава никакъв отговор на въпроса поради какви причини е издаден процесния отказ за издаване удостоверение за наследници. Както се посочи извеждането от съда на предполагаемата воля на административния орган, респ. извършването на собствена преценка за дължимия резултат, и поставяне в положение съдът да гадае волята на административния орган е недопустимо. Съдът не може да замести волята на органа и вместо него да преценява наличие или липса на условията на приложимата правна норма. Целта на съдебния контрол не е да замести, допълни или изведе предполагаемата воля на административния орган, а да провери правилността на съображенията му за издаване на акта. Съдебната проверка не е средство за саниране на административнопроизводствените нарушения, защото в противен случай задълженията на административния орган по чл. 59, ал. 2, т. 4 АПК биха се възложили върху съда, което е недопустимо и извън пределите на служебното начало в съдебния-административен процес. Само мотивираните актове могат да издържат проверката за законосъобразност по реда на чл. 168 АПК, проверката на всички основания за оспорване на административния акт по чл. 146 АПК -липсата на компетентност, неспазване на установената форма на акта, съществено нарушение на административнопроизводствените правила, противоречие с материалноправните разпоредби и несъответствие с целта на закона. Константна е съдебната практика, че липсата на мотиви на един административен акт, в който да са изложени ясно и разбираемо аргументите на административния орган да направи волеизявление с точно такова съдържание, е нарушение на императивното изискване на форма на акта и винаги е основание за отмяна на такъв акт като незаконосъобразен - поради порок по смисъла на чл. 146, т. 2 от АПК.

С оглед горното, процесният отказ е незаконосъобразен и като такъв следва да бъде отменен. Предвид естеството на акта и на основание чл. 173, ал. 2 от АПК, делото следва да бъде изпратено на кмета на район Овча купел като преписка, който след като прецени съдържащите се в административната преписка доказателства от които е видно , че единственият наследник от първи ред/дете/ се е отказало от наследството на възходящия си и не е налице преживял съпруг, то наследството по закон преминава върху следващия, втори ред наследници/чл. 6 ЗН/ - родителите или оня от тях, който е жив и изложи мотиви за тази преценка, да вземе съответно решение по искането на жалбоподателката за издаване удостоверение за наследници, / вкл. и по арг от чл.8 ал.2 от цитираната по горе Наредба/.

Относно разноските: С оглед изхода на делото и на основание чл. 143, ал. 1 от АПК следва да бъде уважено своевременно направеното искане на оспорващия за присъждане на сторените по делото разноски в размер на 560 лева, от които 550 лева заплатено адвокатско възнаграждение съгласно договор за правна защита и съдействие от 14.07.2025г и 10 лева държавна такса.

С оглед изхода на спора на ответника не следва да се присъждат разноски.
Водим от горното и на осн. чл.172, ал.2 АПК

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Отказ, обективиран в писмо с изх. № РОК25 УГ01-2073-2 от 3.07.2025г на Кмета на район Овча купел, СО да издаде удостоверение за наследници на С. В. Д..

ИЗПРАЩА преписката на Кмета на район Овча купел, СО за произнасяне с мотивиран акт по молба вх. РОК25-УГ01-2073 от 10.04.2025г на З. Е. К. за издаване удостоверение за наследници на С. В. Д. в четиринадесет дневен срок от влизане на настоящото решение в сила съобразно мотивите, при спазване на задължителните указания по тълкуването и прилагането на закона, дадени в решението.

ОСЪЖДА Столична община да заплати на З. Е. К. на осн чл. 143 ал.1 АПК разноски в размер на 560 лв.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба в 14 дневен срок от съобщението му чрез Административен съд София – град пред Върховния административен съд.

СЪДИЯ: